

Ett privat museum i Gunnarskogsbygden

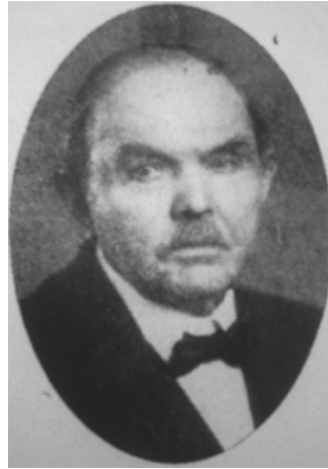

Intressanta bruksting hos samlare

En glimt från psalmsångens tid

Patriotiska sällskapetets guldmedalj för allmänna förtjänster fick för någon tid sedan Johannes Nilsson i Klanderud, Gunnarskog. Ett närmare 50-årigt ledamotskap av kommunalnämnden var en av orsakerna till det i sanning välförtjänta hedersbeviset. Men vem vet att hedersmannen Johannes Nilsson jämte alla sina allmänna intressen också har en privat hobby. Han samlar på gamla bruksföremål från bygden därhemma kring Gunnern och Bergsjön! Det är visst inte någon, varken genom kvalitetens höga standard eller kvantitetens storlek särskilt märklig samling Johannes Nilsson åstadkommit. Däri ligger inte det anmärkningsvärda. Men så mycket mer värt att understrykas är det brinnande intresse samlaren visar sina föremål och den kärlek till bygden och folket både nu och i det förgångna som skönjes i hans stämman när talet kommer in på de rariteter som förvaras i lillstugan på Klanderud. Klenoderna i samlingen äro ett par av typen att döma uråldriga borrhinnor av trä, mycket förnämligt gjorda och alltjämt så väl bevarade att de ännu skulle kunna brukas för sitt ändamål. På den tiden de voro i bruk existerade inte ens svavelstickorna, och Johannes Nilsson visar en gammal blåsbälg som fick göra tjänst när gunnarskokingarna då skulle göra upp eld och inte fingo ordentligt fyr på fnösket med stålet och flintan. Av övriga ålderdomligaredskap kan nämnas grävspadar av trä med endast nederkanten järnbeslagen – järn var en dyr vara på den tiden – nötta rågskärar för svedjebuket, ”hankeskav” för laggekärls-tillverkning, skjjärn eller skedjärn o. s. v. Ett av de istnämnda är intressant därigenom att det tydligen är gjort att användas av en vänsterhänt person. Av redskap och kärl för kökets behov har Nilsson särskilt många varav må nämnas en mjölksil av trä som användes vid säterbruket om somrarna. Det skålförmiga

silkärlet har ett hål nedtill och häri lades granbarr genom vilken mjölken fick rinna och på det sättet befriades från grövre smutspartiklar. Så finns det grytor och pannor av skilda, ålderdomliga modeller, vackert bukiga kopparflaskor samt smör- och ostbyttor, ystkäle och allt vad de kallas dessa mångfaldiga förvaringskärl i en gången tid för lantbrukets produkter. Våffeljärn och eldtång, ljussnoppare och kafferostare att hålla över den öppna spisen ingå också i samlingen. På en hylla ligga ett par representanter för det instrumentala, två bockhorn med stämhål, varpå Nilsson blåser de första takterna till en vemodig säterlåt. Och på bordet vilar alltjämt ett psalmodikon, ett åldrigt instrument som låter tanken ila tillbaka genom tiderna till dagar då psalmsången ljöd i varje stuga. Den kristna psalmsången har städse varit en kulturskatt för Nordens folk och i hemmen i Gunnarskog var psalmodikonet i början och mitten av 1800-talet det instrument som oftast fick ledsaga sången. Ett vackert skåp och några nätta kistor inne i hemmet varsna om att ägaren också har sinne för de gamla möblernas skönhetsvärde. På hyllorna stå några utsökta exemplar av de fordom i Värmland så vanliga stopen, skålarna och kannorna i koboltguld. De tillverkades i Norge och spredos därifrån till många hem i Värmland. Numera äro de eftertraktade rariteter. Till skatterna i hemmet hör också en samling intressanta böcker, sådana som förr funnos i många gunnarskogshem. Där är en fästmansgåva från 1800-talet, ett ännu välbehållet exemplar s.k. parböcker, bestående av en psalmbok och en evangeliebok i förtjusande blått skinnband med rosmönster. Och där är en innehållsrik lantbrukslära från början av 1700-talet, däri det redogöres för både en förnuftig utspisning och avlöning, om gödselns utförande och bruk och om humlegårdens anordnande. Intressantast är kanske ändå en gammal psalmbok, också den från 1700-talets förra hälft. I den har nuvarande ägaren själv antecknat numret till ps 319, Om helsa och sundhet, såsom en representant för psalmer vilka särskilt gärna sjungits i Gunnarskogs bygder, vilka Johannes Nilsson själv ofta sjungit och hört sin mor sjunga. Vi citera den första versen sådan vi funno den i den gamla nötta psalmboken:

”Then som frisker är och sund,
Må för sådan gåfwa böija hierta,
håg och mun
Herren til at lofwa;
Tacka honom natt och dag
Med en härlig wisa,
Hwilken gifwe til behag
Sundhet och god lisa”